

20 Ιουλίου 2014

Προφήτης Ηλίας ο Θεσβίτης

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Συναξαριακές Μορφές

Προφήτης Ηλίας ο Θεσβίτης - Βυζαντινή τοιχογραφία στο Πρωτάτο των Καρυών στο Άγιο Όρος, φιλοτεχνημένη από τον Μανουήλ Πανσέληνος (περ. 1290)

Εορτάζει στις 20 Ιουλίου εκάστου έτους.

Επέσχεν όμβρον, πυρ τρίτον φέρων κάτω,

Σχίζει δε ρείθρον Ηλίας τρέχων άνω.

Δίφρω ανηρπάγης περι είκάδα, Ηλία ίππεύ.

Βιογραφία

Μέσα στη χορεία των Προφητών της Παλαιάς Διαθήκης ξεχωριστή είναι η θέση του προφήτη Ηλία. Στην Καινή Διαθήκη το όνομα του προφήτη Ηλία αναφέρεται πολλές φορές από τον ίδιο τον Ιησού Χριστό. Ο Ζαχαρίας, ο πατέρας του Προδρόμου, είπε πως ο Ιωάννης θα ερχόταν «έν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλίου» (Λουκ., κεφ. α, στ. 17), θα είχε δηλαδή τα γνωρίσματα και το ζήλο του προφήτη Ηλία, θα ήταν ο ίδιος ο προφήτης Ηλίας, όπως ο λαός τον περίμενε να ξανάρθει. Ο Ιησούς Χριστός, όταν έδωσε μαρτυρία για τον πρόδρομο Ιωάννη κι έπλεξε το εγκώμιο του, είπε πως αυτός ήταν ο Ηλίας «Αν θέλετε, να το παραλεχθείτε, αυτός είναι ο Ηλίας, που έμελλε να έλθει».

Το πιο σπουδαίο είναι ότι οι μαθητές επάνω στο βουνό, κατά τη θεία Μεταμόρφωση, είδαν τους δυο Προφήτες, τον Μωϋσή και τον Ηλία, να συνομιλούν με τον Ιησού Χριστό. Όλα αυτά φανερώνουν την ξεχωριστή θέση του προφήτη Ηλία ανάμεσα στους Προφήτες και μέσα στη συνείδηση του λαού. Ακόμα και στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού, ακούοντας τη διδασκαλία και βλέποντας τα θαύματά του, έβλεπαν τον προφήτη Ηλία, που είχε ξανάρθει. Ο Ιησούς Χριστός ρώτησε· «Τίνα με λέγουσιν οί άνθρωποι εἶναι;». Κι οι μαθητές είπαν· «Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἡλίαν....».

Ο προφήτης Ηλίας έζησε τον 9 π.Χ. αιώνα και ήταν γιος του Σωβάκ και καταγόταν από τη Θέσβη (γι' αυτό και ονομάστηκε Θεσβίτης), το σημερινό El Istib, της περιοχής Γαλαάδ, και άνηκε στην φυλή του Ααρών. Όταν γεννήθηκε, ο πατέρας του είδε μία θεία οπτασία: Δύο άνδρες λευκοφορεμένοι τον ονόμαζαν Ηλία, τον σπαργάνωναν με φωτιά και του έδιναν φλόγα να φάει. Τότε ο πατέρας του, πήγε στα Ιεροσόλυμα και αφού περιέγραψε την οπτασία στους ιερείς, εκείνοι του είπαν ερμηνεύοντας την οπτασία, ότι ο γιος του θα γίνει προφήτης και θα κρίνει το Ισραήλ με δίκικοπο μαχαίρι και φωτιά.

Ο Προφήτης Ηλίας άσκησε το προφητικό του χάρισμα επί 25 έτη στα χρόνια του βασιλέα Αχαάβ, που βασίλεψε στα 873 - 854 π.Χ. Ο Αχαάβ και μάλιστα η γυναίκα του Ιεζάβελ ήσαν άνθρωποι ασεβείς κι εναντίον τους ήταν ο πόλεμος του προφήτη Ηλία. Η Ιεζάβελ, που δεν ήταν ισραηλίτισσα και γινόταν αιτία να νοθεύεται η πίστη από ειδωλολατρικά έθιμα, αυτή λοιπόν κυνήγησε πολύ τον προφήτη Ηλία, γι' αυτό κι εκείνος αναγκαζόταν διαρκώς να φεύγει και να κρύβεται. Η Ιεζάβελ κυνηγούσε

τον προφήτη Ηλία όπως η Ηρωδιάδα τον Ιωάννη τον Πρόδρομο.

Πρώτο μεγάλο σημείο, που έδωσε ο προφήτης Ηλίας, ήταν που προσευχήθηκε και δεν έβρεξε για τριάμισι χρόνια. Σ' αυτό το διάστημα ο Προφήτης κρυβόταν σε μια σπηλιά σ' ένα χείμαρρο πέρ' από τον Ιορδάνη. Εκεί υπήρχε λίγο νερό, κι ένας κόρακας του πήγαινε τροφή κάθε πρωί. Όταν στέρευε το νερό, έφυγε ο Προφήτης και πήγε στα Σάρεπτα της Σιδωνίας· όλα αυτά με εντολή του Θεού. Εκεί φιλοξενήθηκε σε μια χήρα γυναίκα, που είχε λίγο αλεύρι και λίγο λάδι, κι όμως έτρωγαν όλο τον καιρό και δεν έλειψαν. Η χήρα γυναίκα είχε ένα παιδί κι έτυχε να αρρωστήσει και να πεθάνει. Τότε ο Προφήτης προσευχήθηκε κι ανάστησε το παιδί.

Δεύτερο μεγάλο σημείο, που έδειξε ο Προφήτης Ηλίας, ήταν που προσευχήθηκε κι ήλθε φωτιά από τον ουρανό. Με προσταγή του βασιλέα Αχαάβ, μαζεύτηκαν τετρακόσιοι ειδωλολάτρες ψευτοϊερείς, που τους προστάτευε η Ιεζάβελ. Τότε ο προφήτης Ηλίας τους προκάλεσε σ' ένα διαγωνισμό. Του είπε κι έβαλαν πάνω στο θυσιαστήριο τα ξύλα και το σφάγιο για θυσία, και άρχισαν να τρέχουν γύρω και να φωνάζουν όλη την ημέρα τον ψεύτικο θεό Βάαλ, για να ρίξει φωτιά· «και ουκ ην φωνή και ουκ ην ακρόασις». Τότε ο Προφήτης τους είπε· «Κάνετε πέρα! Τώρα θα κάνω εγώ τη θυσία μου». Έκανε δικό του θυσιαστήριο, έβαλε κι έβρεξαν καλά τρεις φορές τα ξύλα με νερό κι ύστερα προσευχήθηκε. Έπεσε τότε φωτιά από τον ουρανό κι αναποδογύρισε κι έκαψε ολόκληρο το θυσιαστήριο.

Ύστερα απ' αυτό το σημείο, ο λαός έπιασε τους τετρακόσιους ψευτοϊερείς, κι ο προφήτης Ηλίας τους τιμώρησε αυστηρά. Η Ιεζάβελ, αγριεμένη, κυνήγησε τον Προφήτη, κι εκείνος έφυγε ψηλά στο Χωρήβ, εκεί που πριν πεντακόσια χρόνια ο Μωϋσής άκουσε τη φωνή του Θεού κι είδε τη βάτο να φλέγεται και να μην καίγεται. Εκεί ο προφήτης Ηλίας κρυβόταν σε μια σπηλιά, κι ο Θεός τον δίδαξε ένα σπουδαίο μάθημα. Του είπε· «Ανέβα ψηλά στην κορυφή, και θα δεις το Θεό. Θα περάσει δυνατός αέρας· θα γίνει σεισμός· θα δεις φωτιά και θα περάσει ένα ανάλαφρο και δροσερό αεράκι. Ο Θεός δεν θα είναι ούτε στη θύελλα ούτε στο σεισμό ούτε στη φωτιά, αλλά στο ανάλαφρο αεράκι».

Άλλα θαυμαστά σημεία του προφήτη Ηλία ήταν ότι διέσχισε τον Ιορδάνη ποταμό με την μυλωτή του και τέλος ότι αντί να πεθάνει ανελήφθη με άρμα πυρός στον ουρανό.

Να σημειώσουμε, ότι ο προφήτης Ηλίας, μετά από οκτώ ή δέκα χρόνια από την ανάληψη του, απέστειλε γράμματα (ίσως δι' Αγγέλου) στον βασιλέα Ιωράμ, προβλέποντας τον θάνατο του επειδή απομακρύνθηκε από την λατρεία του αληθινού Θεού: «καὶ ἦλθεν αὐτῷ ἐν γραφῇ παρὰ Ἡλίου τοῦ προφήτου λέγων· τάδε λέγει Κύριος Θεὸς Δαυὶδ τοῦ πατρὸς σου· ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπορεύθης ἐν ὁδοῦ Ἰωσαφὰτ

τοῦ πατρὸς σου καὶ ἐν ὁδοῖς Ἰούδα» (Παραλειπομένων Β', κεφ. 21, στίχος 12).

Το δε βιβλίο Σοφία Σειράχ αναφέρει ὅτι: «ΚΑΙ ἀνέστη Ἡλίας προφήτης ὡς πῦρ, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ ὡς λαμπὰς ἐκαίετο.... ὡς ἐδοξάσθης, Ἡλία, ἐν τοῖς θαυμασίοις σου· καὶ τίς ὁμοίός σοι καυχᾶσθαι; ὁ ἐγείρας νεκρὸν ἐκ θανάτου καὶ ἐξ ἄδου ἐν λόγῳ ὕψιστου· ὁ καταγαγὼν βασιλεῖς εἰς ἀπώλειαν καὶ δεδοξασμένους ἀπὸ κλίνης αὐτῶν· ὁ ἀκούων ἐν Σινᾶ ἐλεγμὸν καὶ ἐν Χωρηβ κρίματα ἐκδικήσεως· ὁ χρίων βασιλεῖς εἰς ἀνταπόδομα καὶ προφήτας διαδόχους μετ' αὐτόν· ὁ ἀναληφθεὶς ἐν λαίλαπι πυρὸς ἐν ἄρματι ἵππων πυρίνων.... μακάριοι οἱ ἰδόντες σε καὶ οἱ ἐν ἀγαπήσει κεκοσμημένοι, καὶ γὰρ ἡμεῖς ζωῆ ζησόμεθα.» (Σοφία (Σειράχ, μῆ', 1).

Ἀπολυτίκιον (Κατέβασμα)

Ἦχος δ'. Ταχύ προκατάλαβε.

Ὁ ἔνσαρκος Ἄγγελος, τῶν Προφητῶν ἡ κρηπὶς, ὁ δεῦτερος Πρόδρομος, τῆς παρουσίας Χριστοῦ, Ἡλίας ὁ ἔνδοξος, ἄνωθεν καταπέμψας, Ἐλισαίῳ τὴν χάριν, νόσους ἀποδιώκει, καὶ λεπροὺς καθαρίζει, διὸ καὶ τοῖς τιμῶσιν αὐτόν, βρύει ἰάματα.

Κοντάκιον

Ἦχος β'. Αὐτόμελον.

Προφήτα καὶ προόπτα τῶν μεγαλουργιῶν τοῦ Θεοῦ, Ἡλία μεγαλώνουμε, ὁ τῷ φθέγματί σου στήσας τὰ ὑδατόρρυτα νέφη, πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν, πρὸς τὸν μόνον φιλόανθρωπον.

Κάθισμα

Ἦχος πλ. δ'. Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον.

Ὡς Προφήτης τοῦ ὄντως θείου φωτός, τοὺς προφήτας τοῦ ψεύδους καταβαλὼν, ἐν τούτῳ διήλεγξας, Ἀχαὰβ ἀνομήσαντα, μὴ προσκυνεῖν διδάξας, τῷ Βάαλ πανένδοξε, καὶ εὐχῆ αἰτήσας, ἐξ ὕψους τὰ νάματα· ὅθεν καὶ πυρίνω, ἀνελήφθης Ἡλία, ὀχήματι μετάρσιος, διφρηλάτης πρὸς Κύριον· διὰ τοῦτο βοῶμέν σοι· Πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ, τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Ὁ Οἶκος

Τὴν πολλὴν τῶν ἀνθρώπων ἀνομίαν, Θεοῦ δὲ τὴν ἄμετρον φιλανθρωπίαν, θεασάμενος ὁ Προφήτης Ἡλίας, ἐταράπτετο θυμούμενος, καὶ λόγους ἀσπλαγχνίας πρὸς τὸν εὐσπλαγχνον ἐκίνησεν. Ὁργίσθητι βοήσας, ἐπὶ τοὺς ἀθετήσαντάς σε, Κριτὰ δικαιοτάτε. Ἀλλὰ τὰ σπλάγχνα τοῦ ἀγαθοῦ, οὐδόλως παρεκίνησε πρὸς τὸ τιμωρήσασθαι τοὺς αὐτὸν ἀθετήσαντας· αἰεὶ γὰρ τὴν μετάνοιαν πάντων ἀναμένει, ὁ μόνος φιλάνθρωπος.

Μεγαλυνάριον

Δεῦτε τον πυρίπνουν και ζηλωτήν, τον διά τεθρίππου, αρπαγέντα από της γῆς, της του Χριστοῦ δευτέρας, Πρόδρομον παρουσίας, Ηλίαν τον Θεσβίτην, ὕμνοις τιμήσωμεν.

Ἔτερον Μεγαλυνάριον

Ζήλω οὐρανίῳ πυρποληθεὶς, φλέγεις τὴν ἀπάτην, ὡς πυρίπνους καὶ ζηλωτής· ὅθεν ἀνουψώθης ἐν ἄρματι πυρίνῳ, ὧ Ἡλιοῦ Προφήτα, πρὸς βίον ἄφθαρτον.

Ὀπτικοακουστικό Ὑλικό

Ακούστε το απολυτίκιο!

Ακούστε το απολυτίκιο!

Ο προφήτης Ηλίας (για παιδιά)

Ιεροσόλυμα-Λειτουργία στον Προφήτη Ηλία

Διάφορα Αρχεῖα

Ακολουθία Προφήτου Ηλιού (Αναπλήρωσις)

Αγιογραφίες / Φωτογραφίες

Η εικόνα του Προφήτου Ηλιού στο τέμπλο της Ι.Μ. Ηλιού στα Ιεροσόλυμα

Προφήτης Ηλίας ο Θεσβίτης

Προφήτης Ηλίας ο Θεσβίτης

www.elpenor.org/athos

Προφήτης Ηλίας ο Θεσβίτης - μέσα 18ου αι. μ.Χ., Νέα Σκήτη,
Άγιον Όρος

www.elpenor.org/athos

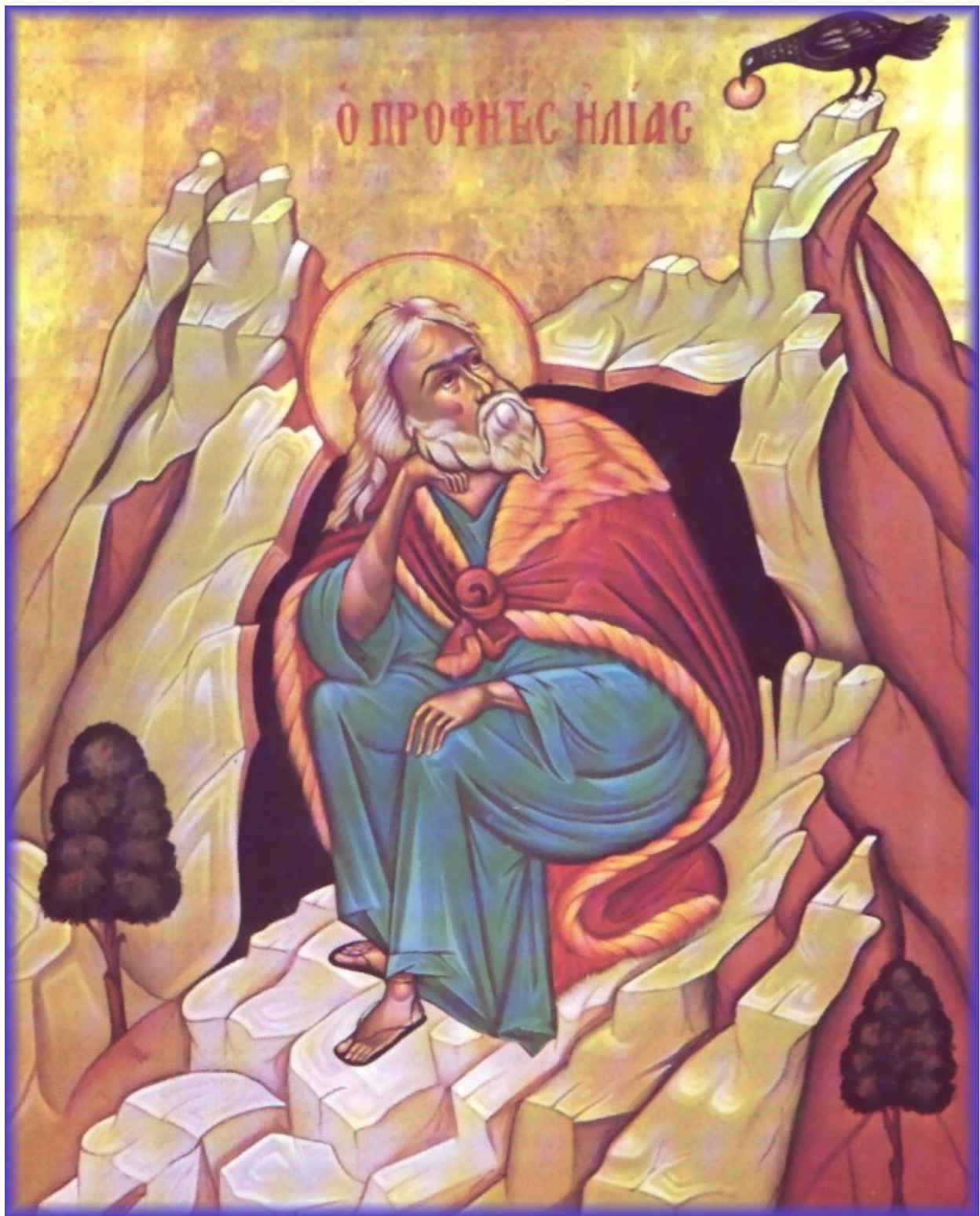
Προφήτης Ηλίας ο Θεσβίτης - δεύτερο μισό 16ου αι. μ.Χ. -
Μονή Σταυρονικήτα, Άγιον Όρος (Κρητική Σχολή, Μιχαήλ
Δαμασκηνός)

Προφήτης Ηλίας ο Θεσβίτης

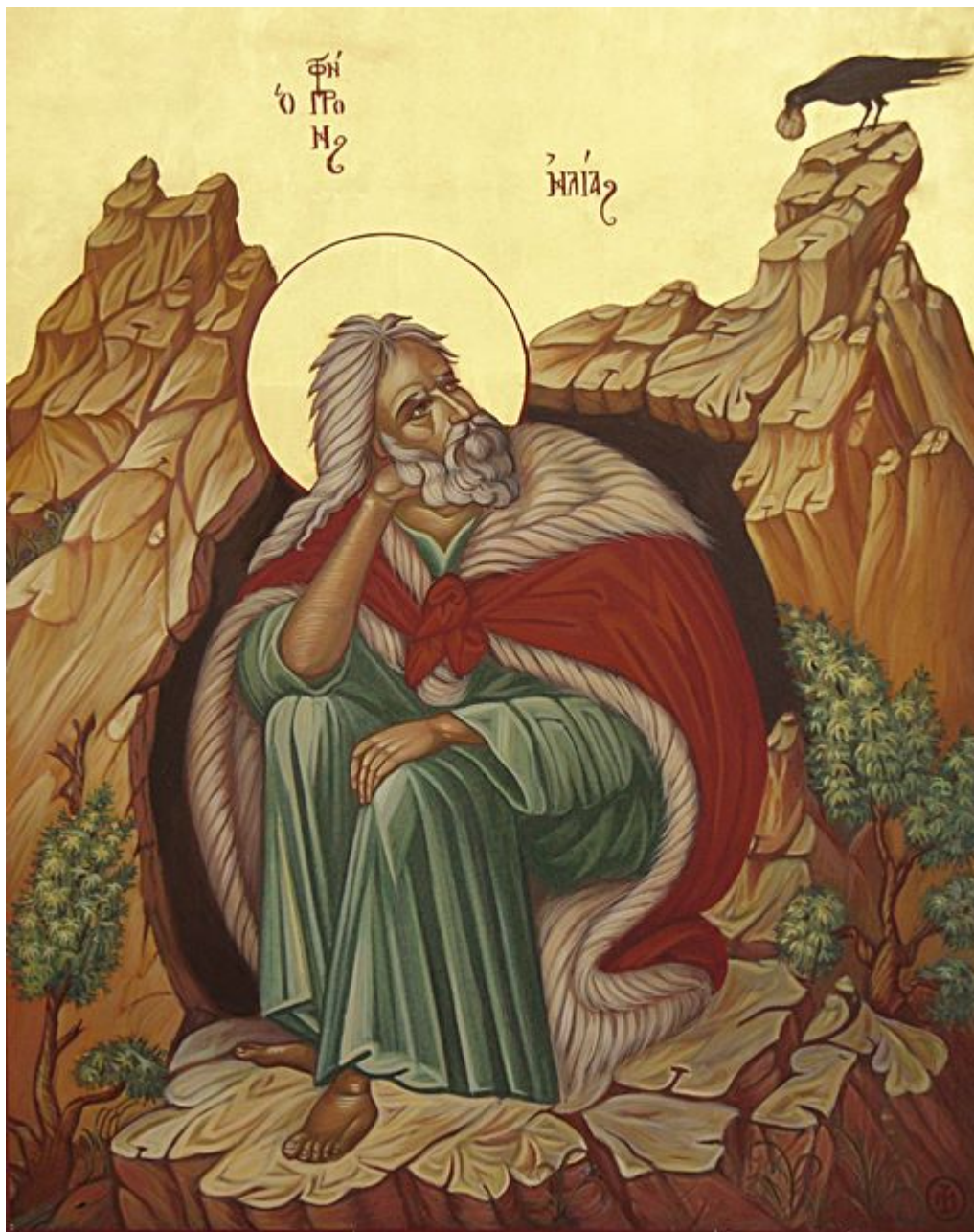
Προφήτης Ηλίας ο Θεσβίτης - Λυδία Γουριώτη© (<http://lydiagourioti-iconography.blogspot.com>)

Προφήτης Ηλίας ο Θεσβίτης

Προφήτης Ηλίας ο Θεσβίτης - Τοιχογραφία του 17ου αιώνα (Ι. Ν. Αγ.
Γεωργίου Ακραιφνίου)
Προφήτης Ηλίας ο Θεσβίτης
Προφήτης Ηλίας ο Θεσβίτης

Προφήτης Ηλίας ο Θεσβίτης

Προφήτης Ηλίας ο Θεσβίτης

Προφήτης Ηλίας ο Θεοβίτης

Προφήτης Ηλίας ο Θεσβίτης

Πηγή: .saint.gr